

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

สุกร เป็นสัตว์เศรษฐกิจอีกตัวหนึ่งของประเทศไทยที่มีการเลี้ยงกันอย่างแพร่หลาย ตั้งแต่การเลี้ยงไว้บริโภคในครัวเรือน ไปจนถึงการเลี้ยงในระดับอุตสาหกรรมรายย่อย และอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ สามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และสถานประกอบการรายย่อยได้ หากดูจากจำนวนการเลี้ยงสุกรในประเทศไทย ณ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2549 มีจำนวนสุกรประมาณ 7,688,137 ตัว เมื่อเทียบกับปี 2548 เพิ่มขึ้น 154,447 ตัว หรือคิดเป็นร้อยละ 2.05 ส่วนปริมาณการผลิตสุกรขุนระหว่างปี 2549 คาดว่ามีประมาณ 11,011,707 ตัว เมื่อเทียบกับปี 2548 เพิ่มขึ้น 256,523 ตัว หรือคิดเป็นร้อยละ 2.39 (นิรนาม, 2549) ส่วนเนื้อสุกรจัดว่าเป็นอาหารหลักชนิดหนึ่งที่คนทั่วโลก และคนไทยนิยมนำมาบริโภค โดยดูได้จากสถิติการบริโภคเนื้อสุกรจากทั่วโลกในปีพ.ศ. 2547 มีประมาณรวม 90.50 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปีพ.ศ. 2546 ปริมาณ 88.60 ล้านตัน คิดเป็นปริมาณที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.15 และอัตราการบริโภคเนื้อสุกรของไทยปีพ.ศ. 2547 มีปริมาณ 10.35 ล้านตัว เพิ่มขึ้นจากเดิมในปีพ.ศ. 2546 ปริมาณ 9.86 ล้านตัว คิดเป็นปริมาณที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.97 (ศิริพร, 2548) และในปีพ.ศ. 2548 การบริโภคเนื้อสุกรเพิ่มขึ้น 13.85 กิโลกรัม/คน/ปี จากเดิมบริโภค 11.5 กิโลกรัม/คน/ปี (สุรัชย์, 2549) จากเหตุการณ์ต่างๆเหล่านี้ทำให้สุกรเป็นสัตว์เศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่เกษตรกรบางคนยึดการเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลัก การเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพจะมีการลงทุนสูง และต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนานพอสมควรจึงจะได้รับผลตอบแทนกลับคืนมา การเลี้ยงสุกรมักประสบปัญหาในเรื่องต่างๆ เช่น ปัญหาเรื่องอาหารซึ่งวัตถุดิบในบางช่วงมีราคาแพง และคุณภาพไม่ดี มีสารพิษปนเปื้อนมาในอาหารทำให้เกิดความเสียหายในการผลิต ปัญหาเรื่องการจัดการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม เช่น การขังที่หนาแน่นเกินไป การระบายอากาศในโรงเรือนไม่ดี การสุขาภิบาลป้องกันโรค ทำให้สุกรป่วย และเป็นโรค ปัญหาในเรื่องพันธุ์สุกร เช่น สุกรมีพันธุกรรมของการเจริญเติบโตช้า มีอัตราการแลกน้ำหนักสูง (Feed Conversion Ratio หรือ FCR) มีไขมันมาก มีเปอร์เซ็นต์เนื้อแดงต่ำ เป็นต้น

จากสาเหตุต่างๆจึงทำให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสนตั้งสถานีทดสอบพันธุ์สุกรกลางกำแพงแสน ภายในศูนย์วิจัยและฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแห่งชาติเมื่อปี พ.ศ. 2534

(โครงการปรับปรุงพันธุ์สุกรไทย-เบลเยียม: 2539) เป็นโครงการที่รัฐบาลไทยโดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และรัฐบาลเบลเยียมโดยมหาวิทยาลัยคาทอลิกลูเวน และมหาวิทยาลัยลิเอจ ได้ร่วมกันจัดตั้งโครงการปรับปรุงพันธุ์สุกรไทย-เบลเยียมขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบสมรรถภาพการผลิตของสุกรสายพันธุ์ต่างๆ รวมทั้งสายพันธุ์สุกรที่มาจากประเทศเบลเยียมด้วยจึงได้มีการจัดตั้งสถานีทดสอบพันธุ์สุกรกลางกำแพงแสนขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2534 และได้เริ่มทดสอบพันธุ์สุกรตั้งแต่วันที่ 1 เมื่อปี พ.ศ. 2535 มาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 14 ปี ซึ่งในแต่ละปีจะมีการประเมินพ่อพันธุ์สุกร 2 ครั้ง คือช่วงเดือนมีนาคม และเดือนธันวาคม โดยมีสุกรเข้าทดสอบสมรรถภาพพันธุ์มาแล้วจำนวน 25 รุ่น ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนา และปรับปรุงสายพันธุ์สุกรที่มีอยู่ภายในประเทศให้เท่าเทียมกับอารยะประเทศ และเป็นการกระจายสุกรพันธุ์ดีที่ผ่านการทดสอบสมรรถภาพพันธุ์แล้วให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรนำไปใช้ในการปรับปรุงพันธุ์ ซึ่งจะทำการพัฒนาพันธุ์กรรมของสุกรในประเทศไทยก้าวหน้าเร็วยิ่งขึ้น และเป็นการลดการสูญเสียเงินตราออกต่างประเทศด้วย

จากสาเหตุดังกล่าวศูนย์วิจัยและฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแห่งชาติจึงให้การสนับสนุนงานวิจัยเรื่องนี้เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เลี้ยงสุกรที่ประเมินพ่อพันธุ์สุกรจากศูนย์วิจัยฯต่อพ่อพันธุ์สุกรที่ประเมินได้จากการประเมินพ่อพันธุ์ที่ผ่านการทดสอบสมรรถภาพพันธุ์ ในด้านการถ่ายทอดพันธุ์กรรมของพ่อพันธุ์สุกรสู่ลูกสุกร และรูปร่างภายนอกของลูกสุกร ตลอดจนเปรียบเทียบเหตุปัจจัยที่ทำให้ผู้ประเมินพ่อพันธุ์สุกรมีความพึงพอใจแตกต่างกันเพื่อจะได้นำผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นแนวทางสำหรับการวางแผน และพัฒนาโครงการการทดสอบสมรรถภาพพันธุ์สุกร ที่สถานีทดสอบพันธุ์สุกรกลางกำแพงแสนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความพึงพอใจของผู้ประมวลพ่อน้ำจืดในพ่อน้ำจืดที่ประมวลได้ที่ได้รับการรับรองจากศูนย์วิจัยและฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแห่งชาติ
2. ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับพ่อน้ำจืดด้านฟาร์มที่ผลิตพ่อน้ำจืด และพ่อน้ำจืดที่ประมวลไป
3. ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้ประมวลพ่อน้ำจืดด้านวัตถุประสงค์ของการประมวลพ่อน้ำจืด ความเชื่อมั่นในคุณภาพพ่อน้ำจืด และการเข้าร่วมการประมวลพ่อน้ำจืด
4. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความพึงพอใจของผู้ประมวลพ่อน้ำจืด จำแนกตามปัจจัยที่เกี่ยวกับพ่อน้ำจืด และผู้ประมวลพ่อน้ำจืด
5. ศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการดำเนินการประมวลพ่อน้ำจืดของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแห่งชาติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการว่ามีปัญหา หรือข้อเสนอแนะใดบ้าง
2. นำข้อมูลต่างๆมาวางแผนปรับปรุงโครงการทดสอบสมรรถภาพพ่อน้ำจืดให้สอดคล้องกับเหตุปัจจัย และความพึงพอใจของผู้ประมวลพ่อน้ำจืด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาความพึงพอใจของผู้เลี้ยงสุกรที่ประมวลพ่อน้ำจืดซึ่งเป็นพ่อน้ำจืดที่ได้รับการรับรองจากศูนย์วิจัย และฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแห่งชาติวันที่ 17 ถึงวันที่ 22 รวม 6 รุ่น ในระหว่าง พ.ศ. 2545-2547 จำนวน 100 ราย

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

ผู้ประมูล หมายถึง เกษตรกร หรือบุคคลทั่วไปที่ประมูลพ่อพันธุ์สุกรจากศูนย์วิจัยและฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแห่งชาติในรุ่นที่ 17 ถึงรุ่น 22

พ่อพันธุ์สุกร หมายถึง พ่อพันธุ์สุกรที่ผ่านการทดสอบสมรรถภาพพันธุ์ และได้รับการรับรองจากศูนย์วิจัย และฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแห่งชาติ

ฟาร์มที่ผลิตพ่อพันธุ์สุกร หมายถึง ฟาร์มที่ส่งสุกรพ่อพันธุ์เข้าทดสอบสมรรถภาพพันธุ์ในโครงการการทดสอบสมรรถภาพพันธุ์สุกร ณ สถานที่ทดสอบพันธุ์สุกรกลางกำแพงแสน

พันธุ์ของสุกรที่ประมูลไป หมายถึง จำนวนสุกรพันธุ์ดรูค พันธุ์ดาร์จไวท์ พันธุ์แลนด์เรซ พันธุ์เปียตรง พันธุ์แฮมเชียร์ และสุกรลูกผสมที่ผ่านการทดสอบสมรรถภาพพันธุ์ และได้รับการรับรองจากศูนย์วิจัยและฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแห่งชาติ

ความเชื่อมั่นในคุณภาพของพ่อพันธุ์สุกร หมายถึง ระดับความไว้วางใจที่ผู้เลี้ยงสุกรมีในเรื่องของ ความเชื่อมั่นในวิธีการ และกระบวนการทดสอบพันธุ์ ความเชื่อมั่นในด้านข้อมูลสมรรถภาพการทดสอบพันธุ์ของศูนย์วิจัยและฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแห่งชาติ เช่น ข้อมูลอัตราการเจริญเติบโต (Average Daily Gain หรือ ADG) อัตราการแลกน้ำหนัก (Feed Conversion Ratio หรือ FCR) ความหนาไขมันสันหลัง พื้นที่หน้าตัดเนื้อสัน เปอร์เซ็นต์เนื้อแดง ความเชื่อมั่นในด้านคุณภาพพ่อพันธุ์สุกรที่ผ่านการคัดเลือกเพื่อการประมูล และความเชื่อมั่นในด้านคุณภาพฟาร์มที่ผลิตพ่อพันธุ์สุกร

การเข้าร่วมการประมูลพ่อพันธุ์สุกร หมายถึง จำนวนครั้งที่ผู้ประมูลเข้าร่วมประมูลพ่อพันธุ์จากศูนย์วิจัยและฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแห่งชาติ

วัตถุประสงค์ของการประมูลพ่อพันธุ์สุกร หมายถึง การนำพ่อพันธุ์สุกรไปใช้ประโยชน์ด้าน ผลิตน้ำเชื้อจากพ่อพันธุ์ออกจำหน่าย ผลิตน้ำเชื้อจากพ่อพันธุ์เพื่อใช้ในฟาร์ม รับจ้างผสมพันธุ์ตามธรรมชาติ ผสมพันธุ์ตามธรรมชาติในฟาร์ม และประมูลไปเพื่อขายต่อ

ความพึงพอใจของผู้ประเมินพ่อพันธุ์สุกร หมายถึง ระดับความรู้สึกของผู้ประเมินพ่อพันธุ์สุกรในด้านการถ่ายทอดทางพันธุกรรมของพ่อพันธุ์สุกรสู่ลูกสุกร รูปร่างภายนอกของลูกสุกร ที่ได้รับการรับรองจากศูนย์วิจัยและฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแห่งชาติ การวัดระดับความพึงพอใจ แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

พึงพอใจมากที่สุด	= 5 คะแนน
พึงพอใจมาก	= 4 คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	= 3 คะแนน
พึงพอใจ น้อย	= 2 คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด	= 1 คะแนน

การถ่ายทอดทางพันธุกรรมของพ่อพันธุ์สุกรสู่ลูกสุกร (Genetic Traits) หมายถึง ความสามารถของพ่อพันธุ์สุกรในการถ่ายทอดทางพันธุกรรมด้านอัตราการเจริญเติบโต ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนอาหารเป็นน้ำหนัก เปอร์เซ็นต์เนื้อแดง พื้นที่หน้าตัดเนื้อสัน และความหนาไขมันสันหลัง

รูปร่างภายนอกของลูกสุกร (Conformation Traits) หมายถึง ลักษณะความคล้ายคลึงกันระหว่างลูกสุกรกับพ่อพันธุ์สุกรในด้าน หุ่น สะโพก ขา และลักษณะตรงตามพันธุ์

หุ่น หมายถึง ความคล้ายคลึงกันระหว่างลูกสุกรกับพ่อพันธุ์สุกรด้านรูปร่างโดยรวม เช่น ความยาวลิกของลำตัว ความสูงของขา ลักษณะไหล่ สะโพก

อัตราการเจริญเติบโต (Average Daily Gain หรือ ADG) หมายถึง น้ำหนักของสุกรที่เพิ่มขึ้นต่อวัน โดยเฉลี่ยตลอดช่วงระยะเวลาการเลี้ยงตั้งแต่การชั่งน้ำหนักครั้งแรกจนถึงการชั่งน้ำหนักครั้งสุดท้าย

อัตราการแลกน้ำหนัก (Feed Conversion Ratio หรือ FCR) หมายถึง ปริมาณอาหารที่สุกรกินไปกี่กิโลกรัม สามารถเปลี่ยนเป็นน้ำหนักได้ 1 กิโลกรัม